

Podporné opatrenia na spracovanie produktov poľnohospodárskej prvovýroby

A) Úvod

Finančná medzera a finančné nástroje

Programové vyhlásenie vlády má za cieľ zvýšiť potravinovú bezpečnosť Slovenska, rezervy boli identifikované predovšetkým v spracovaní produktov poľnohospodárskej prvovýroby. Podľa štúdie Európskej investičnej banky (EIB) a Európskej komisie (EK) (fi-compass, 2020¹) existuje na Slovensku finančná medzera v potravinárstve. **Výška finančnej medzery je podľa odhadov od 37 (fi-compass, 2020²) do 174,6 (fi-compass, 2019³) mil. eur ročne**, čo znamená, že životaschopné firmy pôsobiace v odvetví spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby nezískajú úvery na investície v tejto hodnote, kvôli neschopnosti splácať tak vysoké úverové zaťaženie. Štúdie EIB a EK odporúčajú zavedenie finančných nástrojov, ktorými Slovensko môže riešiť existujúcu finančnú medzeru v sektore spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby. Medzera vo financovaní sa týka predovšetkým malých podnikov. Je najväčšia pri dlhodobých úveroch a je spôsobená nepriaznivými úverovými podmienkami. Nedostatok zabezpečenia a absencia cielených, prispôbených finančných produktov sú ďalšími faktormi, ktoré spôsobujú medzeru vo financovaní. Štúdia očakáva, že v budúcnosti sa medzera vo financovaní zvýši. Dôvodom sú zvýšené obavy o životné prostredie a meniace sa spotrebiteľské preferencie, ako aj rastúca medzinárodná konkurencia.

EIB a EK odporúča:

- Finančné nástroje by mali mať hlavne podobu záruk, čím môžu zlepšiť prístup malých a stredných podnikov s nedostatkom aktív k finančným prostriedkom. To by tiež znamenalo, že banky sa už nebudú musieť spoliehať na osobné záruky vlastníkov agropotravinárskych podnikov.
- Jedno z obmedzení, ktorým čelia najmä malé podniky, je spojené s nepriaznivými podmienkami poskytovania pôžičiek z hľadiska nákladov a maximálnej splatnosti pôžičky. Z tohto dôvodu sa odporúča nástroj, ktorý by kombinoval záruky so znížením nákladov na dlhodobé financovanie a umožnil by komerčným bankám ponúkať klientom dlhšiu splatnosť.
- Dodatočné zdroje v podobe finančných nástrojov by mohli odstrániť medzeru vo financovaní a vyriešiť problémy súčasných grantových schém PRV SR.
- Štúdia taktiež odporúča kombináciu so zdrojmi technickej pomoci z EPFRV na zvýšenie know-how sektora vrátane prípravy podnikateľských plánov a zvyšovanie informovanosti, aby sa vyriešil ich nedostatok znalostí o dostupných možnostiach financovania najmä v prípade malých firiem.

¹ Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Slovakia, Study report, 72 pages. https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/financial_needs_agriculture_agrifood_sectors_Slovakia.pdf.

² Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Slovakia, Study report, 72 pages. https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/financial_needs_agriculture_agrifood_sectors_Slovakia.pdf.

³ Feasibility study in support of the implementation of Financial Instruments combining EAFRD and EFSI within the framework of the Rural Development Programme of Slovakia for the 2014-2020 programming period

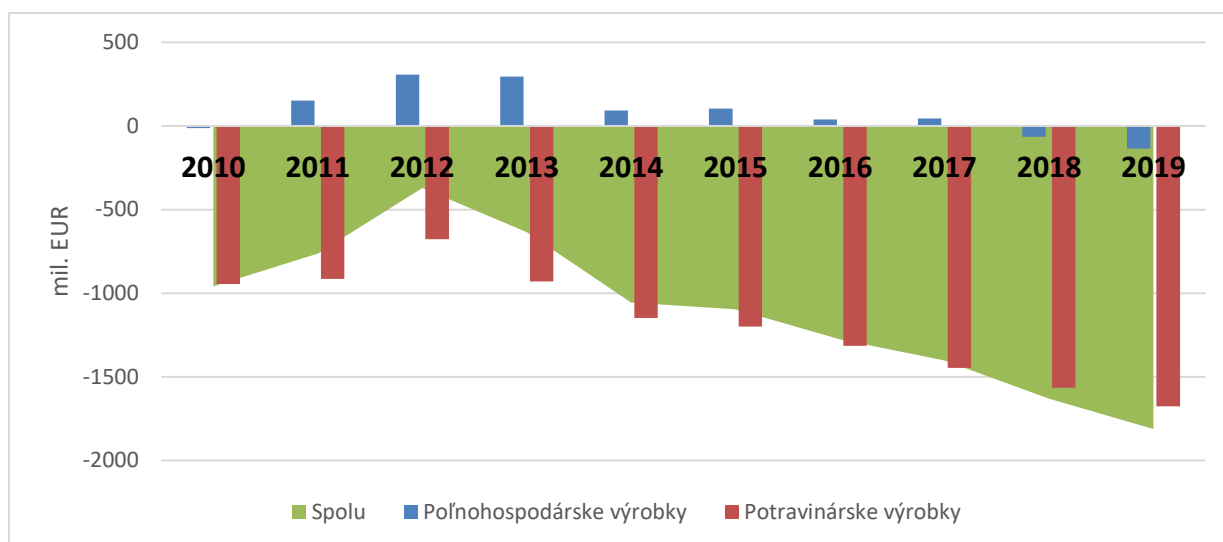
Podľa metodiky EÚ, sa považujú za finančné nástroje záruky alebo ich kombinácia s bonifikáciou úrokov alebo časti istiny, nie samotné bonifikácie. Tie sú chápané ako dotácie, v prípade ak nie sú spojené so zárukami. Súčet poskytnutých pomoci formou záruk, bonifikácie úrokov, odpustenia záručných poplatkov príp. odpustenia časti úveru tvorí ekvivalent hrubého grantu pomoci, ktorý vstupuje do výpočtu intenzity pomoci.

Predpokladaný dopyt po financovaní

Vízia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“) kvantifikuje potrebu investícií v odvetví spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby na 2,5 mld. eur. Tieto potreby korelujú so zámerom SR vybudovať konkurencie schopné odvetvie z hľadiska tvorby pridanej hodnoty, sebestačnosti, znižovania zahraničnoobchodnej bilancie. Zámery v sektore spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby, a to najmä v potravinárskom priemysle vyžadujú uplatnenie prístupov, ktoré v minulosti neboli súčasťou Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ ani predmetom opatrení štátnej pomoci implementovaných v SR voči podnikom agrozozortu. Ide predovšetkým o postupné budovanie záručných mechanizmov, ktoré by umožnilo požadovaný investičný rozvoj pri primeranom riadení rizík na úrovni prijímateľov, bánk i štátu. Najväčšie prekážky sú v dostupnosti inovačných úverov a nedostatočných aktívach na zabezpečenie. Realizácia rozvojových zámerov vyžaduje rast cudzieho financovania v potravinárskom priemysle min. o 1 mld. eur. v období do r. 2027. Tieto zámery budú z časti financované predovšetkým z úverových zdrojov komerčných bánk. Zvyšovanie angažovanosti bánk bude prinášať zvyšovanie reálnych i plánovaných rizík. Znamená to, že časť úverovania bude potrebné podporiť finančnými nástrojmi, ktoré umožňujú právny poriadok SR a legislatíva EÚ v oblasti poskytovania štátnej/minimálnej pomoci. U komerčných bánk je zaknihovaných cca 1000 relevantných subjektov. Podľa výberového prieskumu EIB má úverové potreby cca 50 % týchto subjektov. Potenciál pre poskytovanie je približne 500 podnikov. Systémom finančných nástrojov by mohlo byť vyriešené financovanie investícií relevantnej časti životaschopných záujemcov o úver, ktorí v súčasnosti úverové zdroje nečerpajú v optimálnej výške.

Podporné opatrenia

Programové vyhlásenie vlády má za cieľ zvýšiť potravinovú sebestačnosť Slovenska. Úzkym hrdlom slovenských potravinových ponukových vertikál je spracovanie. Kým v poľnohospodárskej prvovýrobe je Slovensko relatívne konkurencieschopné, slabo rozvinuté odvetvie spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a s tým spojený potravinársky priemysel produkujú ročne významné záporné saldo, čím sa naruša efektívnosť potravinových vertikál.

MPRV SR plánuje na podporu investícií v spracovateľskom priemysle znížiť finančnú medzeru prostredníctvom podporného opatrenia, ktorý bude implementovaný počas 18 rokov (2022-2039). Počas tohto obdobia sa budú mikro, malým, stredným a veľkým podnikom poskytovať účelové investičné úvery dobou splatnosti podľa odpisových skupín na 4, 6 a 8 rokov.

B) Zdroje financovania

i) štátne finančné aktíva

Implementácia bude krytá štátnymi finančnými aktívami (ďalej len „ŠFA“) v objeme maximálne 250 mil. eur počas celej doby trvania podporného opatrenia (2022-2039). ŠFA pri pákovom efekte 1:5 naakumulujú objem 1,25 mld. eur zaručených úverov s revolvingovým použitím čiastočných splátok. Tieto štátne finančné aktíva budú pokrývať vystavené portfóliové záruky vo vzťahu k bankám na úrovni 20 % celkovej sumy istín úverov poskytnutých bankou v rámci predmetného záručného mechanizmu. Individuálne záruky vystavené komerčnými bankami vo vzťahu k jednotlivým úverom budú pokrývať 80% každého úveru. Tento mechanizmus bude uvedený v zmluve medzi vykonávateľom schémy a bankou.

Celková doba viazanosti ŠFA vzhľadom na obdobie implementácie podporného opatrenia pri zohľadnení maximálnej doby splácania zaručených úverov bude od roku 2022 do roku 2039. Ročne by malo ísť o záruku do výšky 25 mil. eur zo ŠFA, čo bude predstavovať 20 %-nú portfóliovú záruku, ktorá pri pákovom efekte umožní vygenerovať 125 mil. eur zaručených úverov.

ii) rozpočet kapitoly MPRV SR

Priame formy pomoci plánuje MPRV SR implementovať do podporného opatrenia až po nábehovej fáze t. j. od roku 2024. MPRV SR predpokladá, že od roku 2024 zavedie bonifikáciu úrokov.

MPRV SR pri nastavení podporného programu vychádza z nasledovných predpokladov:

- Štátne finančné aktíva budú zhodnocované v sadzbe 0% z dôvodu, aby prijímatelia pomoci neboli zaťažení ďalším poplatkom, resp. aby sa nemusela riešiť pomoc formou odpustenia týchto poplatkov. Prípadné vyberanie poplatkov od príjemcov pomoci zvýši administratívne nároky na strane bánk a vykonávateľa schémy, čo môže viesť k navýšeniu poplatkov za vykonávané činnosti vykonávateľom schémy.
- Zabezpečenie úveru bude za bežných podmienok stanovených bankou.
- Delenie strát bude proporcionálne a za tých istých podmienok medzi poskytovateľom a sprostredkovateľom finančnej pomoci.
- Keď sa objem zaručených úverov zníži napr. z dôvodu splácania, zaručená suma sa proporcionálne zníži, a tým sa vytvorí priestor na zaručenie nových úverov (revolvingové použitie).

C) Finančné toky

i) štátne finančné aktíva

- ŠFA v sume 250 mil. eur budú počas celej doby implementácie projektu (2022-2039) spravované Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) a budú účelovo evidované v súlade s pravidlami pre správu ŠFA.
- ručiteľom za úvery bude MPRV SR, táto kompetencia bude ustanovená v zákone č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- MPRV SR zriadi samostatný účet na ktorom bude viesť finančné prostriedky prijaté od MF SR na úhradu záruk pre sprostredkovateľov finančnej pomoci v prípade nesplácania úverov.
- MPRV SR v zmluve s vykonávateľom schémy upraví mechanizmus aktivácie záruk. Tento mechanizmus bude premietnutý aj do zmlúv uzavretých medzi vykonávateľom schémy a sprostredkovateľmi finančnej pomoci.
- Finančné toky budú aktivované až na základe žiadosti bánk o uplatnenie záruky na nesplácané úvery. Vtedy MPRV SR požiada MF SR o prevod finančných prostriedkov vyčlenených v ŠFA na predmetný účel. Technické parametre presunu finančných prostriedkov zo ŠFA pri úhrade záruk za nesplácané úvery budú dohodnuté v zmluvách medzi MF SR a MPRV SR, MPRV SR s vykonávateľom schémy a vykonávateľom schémy a sprostredkovateľom finančnej pomoci.

ii) rozpočet kapitoly

V prípade poskytovania priamych foriem pomoci realizovaných z finančných prostriedkov rozpočtovej kapitoly MPRV SR, budú finančné prostriedky uhrádzané sprostredkovateľom

finančnej pomoci (prostredníctvom vykonávateľa schémy) na základe splnenia stanovených podmienok. Tieto podmienky budú stanovené v schémach pomoci, a zmluvách medzi MPRV SR a vykonávateľom schémy, vykonávateľom schémy a sprostredkovateľom finančnej pomoci a sprostredkovateľom finančnej pomoci a príjemcom pomoci.

D) Rozšírenie foriem pomoci

MPRV SR má po nábehovej fáze t. j. od roku 2024 záujem o posilnenie opatrenia prostredníctvom rozšírenia foriem pomoci o priame formy pomoci, ako je bonifikácia úrokov a úhrada časti úveru. MPRV SR predpokladá, že maximálne sadzby úročenia zaručených úverov budú pre:

- Mikropodniky 3,9 % p.a.
- MSP s výnimkou Mikropodnikov a Veľké podniky 1,9 % p.a.

avšak pri konečnom nastavení úrokových sadzieb, najmä z dôvodu dlhodobosti podporných opatrení, nevieme s určitosťou predikovať úroveň uvedených úrokových sadzieb.

V súčasnosti MPRV SR z dôvodu rôznorodých paramentrov vstupujúcich do kvantifikácie bonifikácie úrokov v rámci podporného opatrenia, ktorými sú:

- dlhodobosť opatrenia,
- možná variabilita maximálnych úrokových sadzieb,
- štruktúra príjemcov pomoci,
- splácanie splátok úverov,
- stropy pomoci de minimis,
- stropy intenzity pomoci,

nevie odhadnúť sumu rozpočtových prostriedkov, ktoré bude požadovať na poskytovanie pomoci formou bonifikácie úrokov.

MPRV SR bude rokovať s MF SR, aby suma finančných prostriedkov potrebných na bonifikáciu úrokov v rámci tohto podporného opatrenia bola kvantifikovaná v návrhu rozpočtu od roku 2024.

E) Prioritne podporované účely a subjekty

- Rozvoj investícií a inovácií v odvetví spracovateľského priemyslu poľnohospodárskej prvovýroby (vertikály, produkcia komodít – spracovanie a skladovanie – odbyt)
- Podpora rastových vertikál (výroba a spracovanie zeleniny, ovocia, hrozna)
- Podpora zaostávajúcich vertikál (spracovanie mäsa)
- Malí a mladí podnikatelia bez histórie

Účely štátnej/minimálnej pomoci v potravinárstve podľa legislatívy EK

MPRV SR zatiaľ identifikovalo tri pilotné účely štátnej/minimálnej pomoci na podporu investícií do potravinárstva a spracovateľského odvetvia:

- 1) Článok 17 nariadenia 702/2014:
- 2) Článok 14 nariadenia 651/2014
- 3) Poskytnutie pomoci de minimis podľa nariadenia 1407/2013

1) Ak ide o spracovanie poľnohospodárskych výrobkov, kde výsledný produkt je taktiež poľnohospodárskym výrobkom, môžeme využiť článok 17 nariadenia 702/2014:

Pri poskytovaní investičnej pomoci v spracovateľskom odvetví je dôležité, či výsledný produkt je „poľnohospodársky výrobok“ alebo nie. Poľnohospodárskym výrobkom sa rozumie výrobok vymenovaný v prílohe I k Zmluve o fungovaní EÚ, s výnimkou produktov rybolovu a akvakultúry. Spracovaním poľnohospodárskych výrobkov sa rozumie akékoľvek pôsobenie na poľnohospodársky výrobok, výsledkom ktorého je takisto poľnohospodársky výrobok.

Pomoc môže byť poskytnutá pre MSP (stredné, malé a mikro podniky) na investície do hmotného a nehmotného majetku súvisiaceho so spracovaním poľnohospodárskych výrobkov.

Oprávnené náklady:

- Výstavba, nadobudnutie (aj lízing) alebo rekonštrukcia nehnuteľného majetku, pričom pozemok je oprávnený, iba ak jeho hodnota neprekračuje 10 % celkových oprávnených nákladov.
- Nákup alebo lízing strojov a zariadení.
- Všeobecné náklady (odmeny architektov, technikov, poplatky za konzultácie, poradenstvo) spojené s obstaraním investície.
- Nadobudnutie alebo vývoj nového softvéru a nadobudnutie práv a licencií, nevyhnutných pre zefektívnenie výrobných procesov pri spracovaní produktov poľnohospodárskej prvovýroby.

Intenzita pomoci: 50 % z oprávnených nákladov.

Metóda výpočtu ekvivalentu hrubého grantu pri zárukách a ostatných formách pomoci bude prekonzultovaná s Protimonopolným úradom SR, ktorý je koordinátorom pomoci v SR.

Pri účele zameranom na spracovanie poľnohospodárskych výrobkov, kde výsledný produkt je taktiež poľnohospodárskym výrobkom, prijímateľom pomoci môže byť MSP pôsobiaci v spracovaní poľnohospodárskych výrobkov.

2) Ak výsledný výrobok nie je poľnohospodárskym výrobkom, môžeme využiť článok 14 nariadenia 651/2014

Toto opatrenie je možné využiť aj pre prípady ak výsledný produkt je uvedený v prílohe I k Zmluve o fungovaní EÚ, aj ak nie je uvedený v prílohe I k Zmluve o fungovaní EÚ. Oproti možnosti 1) je regionálnu investičnú pomoc nožné využiť aj pre veľké podniky. Pomoc môže byť poskytnutá pre všetky typy podnikov (veľký, stredný, malý, mikro).

Oprávnené náklady:

- a) investičné náklady na hmotné a nehmotné aktíva;
- b) odhadované mzdové náklady na pracovné miesta, ktoré boli vytvorené v dôsledku počiatočnej investície, vypočítané za obdobie dvoch rokov, alebo
- c) kombinácia bodu a) a b) nepresahujúca sumu a) alebo b), podľa toho, ktorá je vyššia.

Intenzita pomoci: podľa mapy regionálnej pomoci. Ide o miesto realizácie investície.

Región (kraj)	Druh podniku		
	Veľký	Stredný	Malý a Mikro
Bratislavský kraj	0 %	0 %	0 %
Západné Slovensko	30 %	40 %	50 %
Stredné Slovensko	40 %	50 %	60 %
Východné Slovensko	50 %	60 %	70 %

Zdroj: Dokument Európskej komisie č. C (2001) 6649 zo 16.9.2021 - Mapa regionálnej pomoci pre Slovensko SA.64151(2021/N).

Prijímateľom štátnej pomoci bude podnik (mikro, malý, stredný, veľký) pôsobiaci v odvetví spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby, kde výsledným produktom je poľnohospodársky alebo nepoľnohospodársky výrobok.

3) Možnosťou je aj poskytnutie pomoci de minimis podľa nariadenia 1407/2013

Pomoc de minimis by bolo možné poskytnúť pre prípady, ktoré nepokrývajú možnosti 1) a 2) napr. veľké podniky realizujúce projekt v Bratislavskom kraji.

Strop pomoci je 200 000 eur v priebehu 3 rokov. Riziko: možné čerpanie inej pomoci de minimis sa započítava do stropu 200 000 eur.

F) Formy pomoci využívané pri poskytovaní pomoci v potravinárstve:

- Investičné úvery poskytnuté komerčnými bankami s ručením ŠFA s vopred definovanými % - nými stropmi ručenia z dôvodu rôznych ratingov financujúcich bánk pre subjekty pôsobiace v sektore spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby

Typ podniku(*)	Maximálne percento záruky
Veľký podnik	50
Stredný podnik	80
Malý podnik	80
Mikro podnik	80

(*) veľkosť podniku sa určí podľa prílohy I k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 702/2014

- Predpoklad poskytnutia prvých úverov v 6/2022
- Bonifikácia po 18 mesiacoch splácania, t. j. reálne čerpanie prostriedkov sa predpokladá až v roku 2024

Vzhľadom na charakter zdrojového krytia podporného opatrenia bude v úvodnej fáze poskytovaná pomoc len formou záruk. Ďalšie formy pomoci budú využité najskôr po nábehovej fáze opatrenia, ak sa preukáže potreba posilnenia podporného opatrenia.

G) Inštitúcie vstupujúce do procesu poskytovania štátnej pomoci v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby prostredníctvom finančných nástrojov:

Poskytovateľ pomoci:

Poskytovateľom pomoci pri všetkých formách bude MPRV SR. MPRV SR aktuálne nemá kompetencie na poskytovanie záruk. Ustanovenie kompetencie ručenia za úvery v prospech MPRV SR si vyžiada potrebu novelizácie dotknutých zákonov. MPRV SR sa stane ručiteľom na základe uvedenej legislatívnej zmeny a na základe uznesenia vlády SR, ktorým vláda SR uloží ministrovi pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR zabezpečiť implementáciu Podporných opatrení na spracovanie produktov poľnohospodárskej prvovýroby.

Všetky povinnosti poskytovateľa pomoci vyplývajúce zo zákona o štátnej pomoci bude zabezpečovať MPRV SR.

MPRV SR, ako poskytovateľ pomoci uzavrie s vykonávateľom schémy zmluvu o úprave vzťahov v súvislosti s poskytovaním finančnej pomoci. Špecifikácia činnosti vykonávaných vykonávateľom schémy a sprostredkovateľom finančnej pomoci bude obsiahnutá aj v schémach štátnej/minimálnej pomoci.

Vykonávateľ schémy:

Slovenský investičný holding (ďalej len „SIH“).

SIH bol vybraný MPRV SR. Vykonávateľ schémy bude vykonávať činnosti na základe zmluvy s MPRV SR a na základe schém štátnej/minimálnej pomoci.

Úlohou vykonávateľa bude:

- vypísať výzvu na výber sprostredkovateľov finančnej pomoci podľa pokynu MPRV SR.
- uzavrieť zmluvy so sprostredkovateľmi finančnej pomoci,
- sumarizovať informácie od sprostredkovateľov finančnej pomoci a reportovať MPRV SR,
- vykonávať ďalšie úlohy definované v zmluve s poskytovateľom pomoci a v schéme pomoci.

Sprostredkovatelia finančnej pomoci – banky:

- banky, ktoré splnia podmienky stanovené vo výzve, ktorú vypíše vykonávateľ schémy,
- banky uzavrú zmluvu s vykonávateľom schémy o vykonávaní činnosti v rámci schémy pomoci,
- banky budú poskytovať úvery, ktoré budú z 80% zaručené štátnymi aktívami, štátna záruka bude pokrývať maximálne 20 % portfólia úverov poskytnutých bankou v rámci predmetného záručného mechanizmu,
- banky budú vykonávať činnosti aj pri poskytovaní iných foriem pomoci okrem záruk (napr. bonifikácia úrokov),
- banky budú poskytovať údaje vykonávateľovi schémy,
- banky budú vykonávať ďalšie úlohy definované v zmluve a v schéme pomoci.

Vykonávateľ schémy a sprostredkovateľ finančnej pomoci (banky) budú vykonávať činnosti pri poskytovaní pomoci v mene poskytovateľa.

Príjemca pomoci: subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť v sektore spracovania poľnohospodárskych produktov kde výsledný produkt je uvedený v prílohe I k Zmluve o fungovaní EÚ alebo nie je uvedený v prílohe I k Zmluve o fungovaní EÚ

H) Schémy pomoci

Podporné opatrenia budú implementované na základe schém štátnej a minimálnej pomoci (ďalej len „schémy pomoci“) na opatrenia uvedené v bode D. MPRV SR vypracuje schémy pomoci podľa čl. 14 Nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014, čl. 17 Nariadenia Komisie (EÚ) č. 702/2014 a Nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013, kde pomoc bude poskytovaná formou:

- záruky za úver poskytnutý sprostredkovateľom finančnej pomoci žiadateľovi o finančnú pomoc,
- odpustenia poplatku za záruku za úver poskytnutý sprostredkovateľom finančnej pomoci žiadateľovi o finančnú pomoc,
- úhrady úroku alebo časti úroku z úveru poskytnutého sprostredkovateľom finančnej pomoci žiadateľovi o finančnú pomoc.

Prípadná pomoc poskytnutá formou úhrady časti úveru, bude doplnená do schém pomoci prostredníctvom dodatku k schémam pomoci. K tejto forme pomoci MPRV SR pristúpi až na základe navýšenia rezortného rozpočtu, po vyhodnotení dát preukazujúcich nevyhnutnosť implementácie takejto formy pomoci.

I) Prínos opatrenia

Získané úvery budú mať dopad na viaceré indikátory v sektore spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby. Pôjde najmä o obnovenie materiálno-technickej základne s dopadom na produkciu, pridanú hodnotu, zamestnanosť, daň z pridanej hodnoty (DPH), spotrebné dane a daň z príjmov. Pozitívny prínos týchto financií na modernizáciu materiálno-technickej základne sa prejaví v dvoch rovinách, a to:

- vo výrobnno-sociálnej (produkcia, pridaná hodnota, zamestnanosť),
- na daňové príjmy štátneho rozpočtu (DPH, spotrebné dane, daň z príjmov).

Modernizácia – majetok - investície – Podniky pôsobiace v odvetví spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby pri investičnom dlhu z minulosti budú potrebovať finančné prostriedky na modernizáciu – zavádzanie nových technológií, modernizovanie liniek za účelom dosiahnutia efektívnosti výroby a zvýšenia jej konkurencieschopnosti. Z hľadiska krátkodobých investícií do technológií pôjde prevažne o linky dovezené zo zahraničia, pretože na Slovensku sa vyrábajú potravinárske stroje a zariadenia v obmedzenej miere. V súčasnosti je vývoj stavu majetku (najmä strojov a zariadení predstavuje 238,2 mil. eur) v potravinárstve nasledovný

Tab. 1 Vývoj majetku v odvetví výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov SR

Ukazovateľ	v tis. eur					Index 2020/2019
	2016	2017	2018 ¹⁾	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	
Hrubý stav majetku ^{3), 4)}	6 921 985	7 112 711	7 352 193	7 640 024	-	103,9
Čistý stav majetku ^{3), 4)}	4 711 949	4 848 055	5 034 942	5 254 941	-	104,4
THFK	243 485	253 913	304 854	292 827	333 316	113,8
z toho - budovy a stavby, vr. budov na býv.	68 048	64 189	73 385	28 464	39 977	140,4
z toho budovy na bývanie	0	43	355	7	212	x
- stroje a zariadenia	134 281	147 632	188 384	207 118	238 162	115,0
z toho ostat.stroje a zariadenia	131 956	131 771	185 401	204 909	235 918	115,1
- dopravné zariadenia	20 215	28 599	32 751	33 730	33 767	100,1
- kultivované biologické zdroje	6 861	5 519	2 883	15 484	13 615	87,9
- produkty duševného vlastníctva	14 080	7 974	7 451	8 031	7 795	97,1

Prameň: ŠÚ SR

- 1. Produkcia** - možno očakávať, že v krátkodobom horizonte sa produkcia bude zvyšovať len mierne. Pôjde najmä o rozširovanie sortimentu výroby, vzhľadom na súčasné dovozy rozsiahlych sortimentov potravinárskych výrobkov a predpokladanú ich možnú budúcu výrobu najmä z domácej produkcie. Za predpokladu presadenia sa domácej produkcie ako konkurenčnej cenovej výhody možno očakávať aj výraznejší nárast celkovej produkcie.

V súčasnosti dosahuje produkcia úroveň 4 362 mil. eur a pri predpokladanom navýšení o 5 % by dosiahla v ďalšom roku úroveň 4 580 mil. eur.

2. **Pridaná hodnota** – podľa hrubého odhadu by mala rásť cca o 10 %. Zvyšovanie technologickkej vybavenosti a tým efektívnosti bude predpokladom jej nárastu. V súčasnosti dosahuje pridaná hodnota v potravinárstve úroveň 1 165 mil. eur a pri jej navýšení to bude 1 281 mil. eur.
3. **Zamestnanosť** - Vzhľadom na - modernizáciu technológií a efektívnosť výroby možno očakávať, že zamestnanosť nebude výrazne rásť, ale skôr bude stabilizovaná. Manuálna práca bude nahradená zhmotnenou. V neskoršej budúcnosti so zvyšovaním produkcie, sortimentu výrob a podporou malých a stredných potravinárskych podnikov možno predpokladať aj zvýšenie zamestnanosti. V súčasnosti je v potravinárstve zamestnaných 53,9 tis. osôb (podľa výberového zisťovania pracovných síl), z toho tvoria zamestnanci 50 tis. a podnikatelia 4 tis. osôb. V budúcnosti možno očakávať zvýšenie zamestnanosti o 1- 1,2 tis. osôb.
4. **Daň z pridanej hodnoty (DPH)** - tento údaj je veľmi variabilný a závisí od vstupov a výstupov do jednotlivých podnikov odvetvia potravinárstva. V prvých rokoch investovania možno očakávať vyššiu DPH na vstupoch o cca 5 - 10 % a tým vyššie nadmerné odpočty - vratky DPH a v ďalších rokoch vyššie objemy odvedenej DPH z podnikov do ŠR. V súčasnosti predstavuje DPH objem 244,8 mil. eur a nadmerný odpočet 44,9 mil. eur. Pri jej predpokladanom navýšení to bude 268,9 mil. eur.
5. **Spotrebné dane (na pivo, víno, lieh a liehové nápoje)** sú jednou z dôležitých daní pre napĺňanie štátneho rozpočtu. V súčasnosti dosahujú tieto dane objem 168,7 mil. eur. Efektívnosťou výroby a zvýšením pridanej hodnoty by došlo aj k ich navýšeniu a pozitívnemu dopadu na ŠR a to cca 5 - 10 %, t. j. o 8,5 mil. eur na 177,2 mil. eur.
6. **Daň z príjmov** – bude podmienená celkovými výnosmi a nákladmi. Výnosy budú závisieť od množstva produkcie a následne tržieb. Rozhodujúca bude aj pridaná hodnota ak vzrastie pridaná hodnota, odrazí sa to aj na vyššom objeme vybraných daní, pričom podniky budú hľadať vždy možnosti daňovej optimalizácie. Predpoklad nárastu dane z príjmov do ŠR zo zvýšenej investície a jej dosahov do výroby potravinárstva by mohol byť v rozpätí 10 - 15 % a v neskorších rokoch až 20 % nad rámec súčasného stavu.

Tab. 2 Dopady z finančných nástrojov na indikátory v potravinárstve a ŠR v mil. eur

Indikátor	Rok 2020	Dopad zo zvýšenia investícií	Spolu
Produkcia v mil. eur	4 362	218	4 580
Pridaná hodnota v mil. eur	1 165	116	1 281
Zamestnanosť * v tis. osôb	54	1,2	55,2
DPH v mil. eur ** - nadmerný odpočet	244,8 44,9	25 -	269,8 -
Spotrebné dane**	168,7	8,5	177,2

Daň z príjmov v mil. eur	52,0	5	57
Pozitívny dopad na daňové príjmy ŠR spolu	-	38,5 - 50	-

*VZPS- výberové zisťovanie pracovných síl

**údaje za podniky s významným objemom produkcie – Prameň: Radelá

Dopad finančných nástrojov uplatnený v sektore spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby bude v dvoch rovinách:

výrobno-sociálnej, a to v náraste:

produkcie cca o 218 mil. eur,
pridanej hodnoty o 116 mil. eur,
zamestnanosti o 1-1,2 tis. osôb

daňových príjmov štátneho rozpočtu v náraste:

DPH o 25 mil. eur
spotrebné dane o 8,5 mil. eur
daň z príjmov o 5 mil. eur

Okrem daní uvedených v tab.2, v prípade investícií potravinárskych podnikov do budov, bude do rozpočtu miest a obcí z potravinárskych podnikov odvádzaná za tieto budovy aj daň z nehnuteľností.

MPRV SR predpokladá, že implementáciou opatrení uvedených v materiáli budú zaznamenané pozitívne efekty vo výrobnno-sociálnej oblasti a v oblasti daňových príjmov štátneho rozpočtu v objeme 38,5 mil. eur až 50 mil. eur.